

УДК 351.340.6

*В. В. Федчишина,
к. е. н., с. н. с., завідувач лабораторії організації науково-дослідних робіт та
координації діяльності підвідомчих підрозділів, Київський науково-дослідний
інститут судових експертиз*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАУКОВО-СУДОВОЮ ЕКСПЕРТИЗОЮ В УКРАЇНСЬКІЙ СОЦІАЛІСТИЧНІЙ РАДЯНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ У 20-Х НА ПОЧАТКУ 30-Х РОКІВ ХХ СТ.

V. Fedchyshyna,
head of laboratory of organization of scientific research works and of coordination of activities of subordinate
divisions of Kyiv Research Institute of Forensic Science

STATE REGULATION OF SCIENTIFIC AND LEGAL EXPERTISE IN THE UKRAINIAN SOVIET SOCIALIST REPUBLIC IN THE 20'S EARLY 30-IES OF XX CENTURY

У статті аналізується історичний період розвитку і становлення науково-судової експертизи Української Соціалістичної Радянської Республіки у 20-х — на початку 30-х років ХХ століття. Наголошено, що судова експертиза підвищує доказову силу матеріалів справи, забезпечує встановлення об'єктивної істини і відіграє важливу роль у розробці і практичному впровадженні наукових методів і методик дослідження матеріалів при розслідуванні злочинів і судовому розгляді справ. Доведено, що відсутність конкретного організаційного порядку у координації діяльності в УСРР та неодноразові зміни в системі державного управління (перехід із 4-на 3-ступеневу, а з часом і 2-ступеневу систему управління, пов'язаний з ліквідацією губерній, зміною адміністративно-територіального устрою), не визначеність у підпорядкуванні, також не сприяли покращенню організації роботи Кабінетів науково-судової експертизи. Встановлено, що для забезпечення процесу фундаментального спрямування реформування управління державою, і науково-судовою експертизою зокрема, потрібні були висококваліфіковані кадри.

This article analyzes the historical period of development and the formation of a scientific and forensic examination of the Ukrainian Soviet Socialist Republic in the 20's — early 30-ies of XX century. It is noted that forensic examination increases the evidentiary force of the case, provides for the establishment of objective truth and plays an important role in the development and practical implementation of scientific methods and techniques of research materials in the investigation of crimes and court cases. It is proved that the absence of a specific organizational order in coordinating activities in the USSR and repeated changes in the system of state governance (transition from 4-to 3-speed, and over time, and 2-speed control system associated with the liquidation of the provinces, the change of the administrative-territorial structure), with no certainty in submission also did not contribute to improving the organization of the work of the Offices of scientific and forensic examination. Set that to ensure the fundamental process of reforming the government, and scientific and judicial review in particular, need to have qualified personnel.

Ключові слова: історія, розвиток і становлення, держава, державне регулювання, науково-судова експертиза, судово-експертна діяльність.

Key words: history, development, government, government regulation, scientific and forensic examination, forensic activity.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Концептуальне дослідження еволюції державного механізму управління свідчить, що ефективне функціонування державного органу залежить від правового

регулювання діяльності та його організаційної побудови.

Досліджуючи невідомі або малодосліджені проблеми державної політики, яка здійснювалась через ме-

ханізм партійного, відомчого і контрольного управління, об'єктом дослідження є ідеї, положенні в основу управління діяльністю науково-судової експертизи, нормативно-правові акти, що регулювали діяльність в цій сфері, організаційна побудова цих органів та їх функції, ефективність механізму управління залежно від історичних умов і концепцій, але завжди з єдиною метою — забезпечення істини у правосудді.

Приділяючи велику увагу питанням боротьби з правопорушеннями, особливо зі злочинністю, із використанням наукових методів та застосуванням науково-технічних засобів реформувалися нові фундаментальні основи державного управління в економічній, соціальній, політичній сферах, але насамперед — у правосудді.

Більшість проблем управління науково-судовою експертизою, висвітлених в статті, розкриваючи окремі аспекти діяльності та проблематики реалій управління в сфері судової експертизи, складу її органів управління, організаційної структури, не втративши актуальності, і досі залишаються не вивченими або мало дослідженими. І це викликає постійну дискусію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що окремі статті, що періодично з'являлися в наукових публікаціях, зокрема історичні віхи розвитку і становлення Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України, не висвітлювали досить складний історичний період розвитку і становлення науково-судової експертизи Української Соціалістичної Радянської Республіки у 20-х — на початку 30-х років ХХ століття.

Тому сьогодні існує нагальна потреба консолідації зусиль науковців в галузі наук з державного управління щодо ознайомлення громадськості із сторінками історії розвитку і становлення науково-судової експертизи Української Соціалістичної Радянської Республіки у 20-х — на початку 30-х років ХХ століття.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є з'ясування функції компетенції і правового статусу державного механізму управління науково-судовою експертизою у 20-х — на початку 30-х років ХХ століття. Ця стаття є спробою усунути прогалини, що існують у дослідженні започаткування нової сторінки в реформуванні управління науково-судовою експертизою в Україні у 20-х — на початку 30-х років ХХ століття.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

По новаторські переосмислюючи і аналізуючи еволюційні процеси, які супроводжувались, починаючи із функціонування власного національного парламенту — Центральної Ради, від прийняття III Універсалу, коли вперше в історії незалежної України з проголошенням Української Народної Республіки, чітко визначалося, що тільки Україна є суб'єктом творення, формування та здійснення незалежної державної політики [1], і не можуть залишатися поза сферою наукового опрацювання питання управління, і управління діяльністю науково-судової експертизи зокрема.

У 20-х — на початку 30-х років ХХ століття в Українській Соціалістичній Радянській Республіці (УСРР), яка отримала назву в березні 1919 року на III Всеукраїнському з'їзді Рад у Харкові, і змінила її на "Українська Радянська Соціалістична Республіка" (УРСР) лише із прийняттям Конституції 1937 року, почали зароджуватися ключові елементи системи державного управління.

Відзначаючи історичну особливість, попередньо всі губернські відділи юстиції керувалися циркуляром Народного комісаріату юстиції УСРР ч. 56/185 від 13 жовтня 1921 року, за яким Народний комісаріат юстиції УСРР рекомендує повідомити всім губернським трибуналам і народним судам надсилати зазначені речові докази в такому порядку: судові установи Харківської, Донецької, Полтавської і Кременчуцької губерній — в Харківський інститут судово-медичної експертизи при Медичній академії, судові установи Київської, Волинської, Подільської і Чернігівської губерній — у Київський кабінет НСЕ при губернському відділі юстиції, судові установи Одеської, Катеринославської, Миколаївської і Запорізької губерній — в Одеський Кабінет НСЕ при губернському відділі юстиції.

У зв'язку з організацією Державної прокуратури відбулася чергова хвиля змін: ВУЦВК 6 вересня 1922 року ухвалив постанову про скасування губернських відділів юстиції та їх повітових уповноважених, встановивши, що ці органи мають ліквідуватися в міру утворення органів прокурорського нагляду.

Відсутність конкретного організаційного порядку у координації діяльності в УСРР та неодноразові зміни в системі державного управління (перехід із 4 — на 3-ступеневу, а з часом і 2-ступеневу систему управління, пов'язаний з ліквідацією губерній, зміною адміністративно-територіального устрою), не визначеність у підпорядкуванні, також не сприяли покращенню організації роботи Кабінетів науково-судової експертизи. Київський та Одеський КНСЕ, які знаходилися в підпорядкуванні губернських відділів юстиції, після їх ліквідації, з 1 жовтня 1922 року вже підпорядковувалися Київській і Одеській губернським прокуратурам.

Однак із введенням нових змін, "Загальний нагляд та керівництво біжучою оперативної діяльності кабінетів на місцях переводили Губпрокурори в межах артикулу 12 Положення про прокуратуру [2]. А в організаційному відношенні Кабінети керувалися виключно розпорядженнями та поясненнями НКЮ по відділу Судового Устрою та Догляду" [3, параграф 8].

У сподіваннях, що модернізація управління подолає існуючий хаос у суспільстві, на принципах соціальної справедливості, рівності і демократії забезпечить стабільність і порядок, за народної підтримки та переходу до триступеневої системи управління, тобто скасування губерній, 12 квітня 1923 року друга сесія ВУЦВК прийняла постанову "Про новий адміністративно-територіальний поділ України": в УСРР замість 102 повітів, які ділилися на 1989 волостей, було створено 53 округи, які ділилися на 706 районів. Так, у Волинській губернії — 3 округи (Житомирська, Коростенська, Шепетівська); Донецькій губернії — 7 округ (Бахмутська, Луганська, Маріупольська, Старобільська, Таганрозька, Шахтинська, Юзівська); Катеринославській губернії — 7 округ (Бердянська, Запорізька, Катеринославська, Криворізька, Мелітопольська, Олександрійська, Павлоградська); Київській губернії — 7 округ (Бердичівська, Білоцерківська, Київська, Малинська, Уманська, Черкаська, Шевченківська); Одеській губернії — 6 округ (Балтська, Лисаветградська, Миколаївська, Одеська, Першомайська, Херсонська); Подільській губернії — 6 округ (Вінницька, Гайсинська, Кам'янецька, Могилівська, Проскурівська, Тульчинська); Полтавській губернії — 7 округ (Золотоніська, Красноградська, (Костянтиноградська), Кременчуцька, Лубенська, Полтавська, Прилуцька, Роменська); Харківській губернії — 5 округ (Богодухівська,

Ізюмська, Куп'янська, Сумська, Харківська); Чернігівській губернії — 5 округ (Конотопська, Ніжинська, Новгород-Сіверська, Сновська, Чернігівська).

Правове регулювання управління науково-судовою експертизою із 1922 року юридично було оформлено єдиним правовим простором Цивільним, Кримінальним, Земельним, Цивільно-процесуальним, Кримінально-процесуальним Кодексами, Кодексом законів про працю УСРР, та іншими. І саме судова реформа 1922 року стала стрижневою основою комплексу заходів, спрямованих на вдосконалення діяльності органів правосуддя.

Положенням про судоустрій УСРР, затвердженим ВУЦВК 16.XII 1922р., замість двох паралельних систем — народних судів і революційних трибуналів — створювалася єдина трирівнева система судових установ: народний суд, губернський суд, Найвищий Суд УСРР та його колеґії. Лише тимчасово зберігалися і спеціальні суди: військові трибунали, військово-транспортні трибунали, особливі трудові сесії нарсудів, земельні комісії, арбітражні комісії. А із затвердженням 13 вересня 1922 року ВУЦВК УСРР Постанови "Про введення в дію Кримінально-процесуального кодексу", закладаючи фундамент демократизації кримінального процесу, статтею 62 вперше законодавчо визначено такий вид доказів як висновки експертів і якщо у суду або слідчого виникали сумніви проведення експертизи вважалося обов'язковим (ст. 67). Ці заходи були новою віхою на шляху становлення правосуддя в Україні: запровадивши суттєві зміни у поглядах на судового експерта як на "наукового суддю", із використанням науково-судової експертизи як джерела доказів, визнано висновки судової експертизи одним із доказів по кримінальній справі.

Суттєвим у науково-практичному значенні підходів до управління стало нормативне врегулювання Постановою Всеукраїнського Центрального Виборчого Комітету "Про невтручання адміністративних органів в діяльність судових установ": "Всім Губвиконкомом мати найстрогіший контроль за тим, щоб ніякі адміністративні органи не вмішувалися в діяльність органів, підвідомчих Н.К.Ю. Осіб, що порушують таку постанову, притягувати до суду Ревтрибуналу по всій строгості Революційних законів", голова ВЦВК Петровський [4].

Серед нормативно-правових актів, спрямованих на поглиблення реформи, "дня 10 липня 1923р." Головою Ради Народних Комісарів України Х.Раковським, керуючим справами Раднаркому Сологубом та Секретарем РНК Стрелковим також затверджено прийняте Постановою Ради Народних Комісарів України (протокол РНК №37/247, п.3) "Положення про Кабінети Науково-Судової Експертизи", оголошене в "Вістях ВУЦВК" [5] і серед Декретів і постанов ВУЦВК і Раднаркому в частині 26 Офіційного видання Народного комісаріату юстиції УСРР "Збірник узаконень та Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України", артикул 384 [6].

Для науковців-дослідників генези судової експертизи, як і управління судово-експертною діяльністю, без відповіді залишилося питання: чому в архівних історичних та наукових джерелах за щораз різними є відомості про однойменну законодавчу та адміністративну регламентацію діяльність Київського, Одеського та новоствореного Харківського Кабінетів НСЕ — чи то Крайових, чи то Обласних. Лише гортаючи архівні офіційні видання "Збірника узаконень та Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України", який із 1919 по 1934 рр. ви-

давався в перший рік російською мовою, із 1920 року — російською і українською мовами у Харкові, а з 1934 року — у Києві, передплатною вартістю 22 1/2 коп. золотом за кожний примірник по курсу Котирувальної Комісії, можна дослідити ланцюг і зауважити: друкувався їх зміст одночасно двома найпоширенішими в Україні мовами — українською та російською. Із прийняттям Конституції УРСР 1937 і на підставі постанови РНК УРСР від 16 серпня 1938 року видання перетворено на "Збірник постанов і розпоряджень Уряду Української Радянської Соціалістичної Республіки".

"Життя, як ми бачимо на досвіді, приводить до фактичної переваги російської мови. Вважаючи, що в сучасних умовах російська мова перестала бути засобом пригнічення в руках привілейованих класів, робітничо-селянський уряд України визнав за потрібне зосередити увагу держави на поширення знання української мови. Для досягнення зазначеної мети, Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет і Рада Народних Комісарів постановили загальні засади: мови всіх національностей, що є на території України, проголошуються рівноправними, тому вважати за найпоширеніші на Україні обидві мови — українську та російську а, як переважаючу для офіційних зносин, українську мову" [7]. Тобто оголошення всіх документів публічно-правного характеру проводилося двома найбільш поширеними мовами.

Відповідно, на затверджене РНК УРСР 10 липня 1923 р. Положення [5], НКЮ республіки видано Інструкцію Крайовим Кабінетам Науково-Судової Експертизи [8], і у цьому ж Офіційному виданні нормативний документ одночасно мав іншу назву російською мовою "Инструкция Областным Кабинетам Научно-Судебной Экспертизы". Так, із 1923р. отримали свою законодавчу регламентацію діяльності Київський, Одеський і новостворений Харківський Краєві Кабінети Науково-Судової Експертизи. Одночасно, введеною в дію Інструкцією "встановлюється такий район діяльності Кабінетів:

- а) Харківський Кабінет відає справами, що виникають та переводяться на Харківщині, Полтавщині й Донеччині;
- б) Київський — справами, що виникають і переводяться на Київщині, Чернігівщині і Волині;
- в) Одеський — справами, що виникають і переводяться на Одещині, Поділлі і Катеринославщині" [8].

Рада Народних Комісарів постановила: заснувати "для провадження різного роду науково-технічних дослідів у судових справах, у складі Секцій: хімічних і фізико-хімічних дослідів; судово-медичних, макро — й мікроскопічних дослідів; судово-фотографічних дослідів; ідентифікації особи (дактилоскопія, піроскопія, антропометрія й інші)" [6, п.1]. Утримувалися Кабінети Науково-Судової Експертизи, підпорядковані Відділові прокуратури Народного комісаріату юстиції, за кошторисом НКЮ. Загальне керівництво й догляд за діяльністю Кабінетів на місцях здійснювали Губпрокурори [8, п. 4].

Проведення "коренізації" управління — формування апарату з осіб корінних національностей, сприяло веденню біжучого діловодства, архіву та звітності Кабінетів: всіх книг інвентарних та матеріальних, належно пронумерованих, прошнурованих та припечатаних печатками Губпрокурора українською та російською мовами; грошову книгу нумерував, прошнуровував та припечатував своєю печаткою, губ. фінвідділ [8, параграфи 9, 10].

Поширюючи українізацію всього державного апарату, в центральних і губернських органах суду, слідства, доводу та розшуку і нотаріату вводиться міша-

не діловодство обома найбільш поширеними мовами — українською та російською — сповіщала Постанова ВУЦВК і РНК УСРР "Про заходи забезпечення рівноправності мов і про допомогу розвитку української мови" від 1 серпня 1923 р., підписана. Головою Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Петровським та Головою Ради Народних Комісарів Раківським [7, п. 17]. Діловодство Кабінетів НСЄ, як і всіх держорганів, реорганізовувалося у відповідності з додержанням існуючих правил: задля забезпечення управлінської роботи Кабінети мали свою гербову печатку (гумову й сургучну), а також штампи, встановлені НКЮ параграфом 35 "Положення про Кабінети НСЄ" від 10 липня 1923 року [5, параграф 35, 6, параграф 34].

Враховуючи складність експертних досліджень та велике завантаження експертів поточною роботою, Постановою РНК, підписаною 7 серпня 1923 року від імені Голови Ради Народних Комісарів Чубара, Керуючого Справами Раднаркомом Солодуба, т.в.о. Секретаря РНК Зоріна, артикулом 465 оголошено "Штати Кабінетів Науково-Судової Експертизи" з 1 жовтня 1923 року: "в містах Києві і Одесі по 12 чол.; в місті Харкові — 15 чол. Всього додатковий штат НКЮ в Кабінетах Науково-Судової Експертизи — 39 чол." [9].

Говорити на суді належало тією мовою, якою провадилося судочинство, проте звинувачені, ушкодженні, свідки, експерти і поняті були вправі говорити рідною мовою. Однак "з наданням чинності цьому декретові ніхто з тих громадян, хто не володіє обома найбільш поширеними мовами, не може бути прийнятий на службу в державну установу. Приймати на державну службу осіб, що не володіють українською мовою можна виключно зі спеціального в кожному випадкові зареєстрованого дозволу в центрі — народного комісара та керівників центральних установ, а в губерніях і округах — губвиконкому й голокрвиконкому, з доконечним зобов'язанням для кожного вивчити українську мову протягом 6 місяців з дня вступу на службу" [7]. Параграфом 1 затвердженої Народним Комісаром Юстиції УСРР М.Скрипником "дня 30-го листопада 1923 року" Інструкції Крайовим Кабінетам Науково-Судової Експертизи серед основних завдань Кабінетів визначались викриття злочинів та всіляких слідів, що можуть сприяти до встановлення злочину, до викриття винуватця та вияснення невинуватості підозрюваного, а також для підмоги органам слідчої влади та доповіді при переведенні чинностей, що потребують особливого технічного досвіду й засобів, що є під зарядом Кабінету" [8].

У відповідь, для забезпечення належного виконання службових обов'язків, експертам поширено повноваження: "треба поставити в умови, що цілком забезпечують їхню самодіяльність та ініціативу в усіх стадіях судового процесу й гарантують цілковиту незалежність їхньої діяльності, узагальнень та висновків, та інші" [8, Параграф 28 а]. У Кабінетах НСЄ, як і в помешканнях завідувачів Кабінетів повинні бути телефони, а їхні номери подаються до відомо місцевому Губсудові, Губпрокуророві, Начальникові Кримінального Розшуку та ДПУ для оповіщення [8, Параграф 16]. Організація експертної роботи була вкрай незадовільною: співробітники кабінету з червня 1922 р. не отримують заробітну плату і за відсутності реактивів та хімічного посуду змушені користуватися обладнанням інших державних установ, а інколи навіть проводити дослідження у себе дома. Багато приладів у кабінеті не працюють у результаті того, що під час тимчасової окупації Києва у травні — червні

1920 р. польські солдати позабирали найбільш цінні деталі. Приміщення Кабінету знаходяться в аварійному стані, бо не ремонтувалися майже 10 років, тобто з моменту відкриття установи, писав 5 березня 1923 р. Керуючий Київським Кабінетом в доповідній записці Київському губернському прокурору М.В. Михайлику) [10]. Поганим було не лише постачання і матеріальна база, низькою була кваліфікація працівників юстиції: переважна більшість працівників суду та слідства зовсім не знайомі з методами судової експертизи, не вміли працювати з речовими доказами, які підлягають дослідженню, не вміють правильно поставити запитання експертам та "...обнаруживают полное незнание, что можно ожидать от исследования" [10]. Значною перешкодою в роботі установ науково-судової експертизи залишалося перевантаження робітників через невідповідність штатів дійсній потребі й тому контингенту штатних одиниць, що встановлено розписом переведення досліджень провадиться з деякою повільністю і більшість справ перебуває більше часу, що не може не відбитися негативно на роботі судово-слідчих органів [11]. Так, час невимовно вимагав підвищення рівня і поліпшення якості експертиз. Висновки експертів вимагали більшої обґрунтованості і переконливості, оснащення сучаснішим обладнанням та укомплектуванням експертних установ спеціалістами різних галузей науки і техніки.

Управління судово-експертною діяльністю також по-особливому було ускладнено низькою фаховою підготовкою осіб, які її призначали. Для забезпечення процесу фундаментального спрямування реформування управління державою, і науково-судовою експертизою зокрема, потрібні були кваліфіковані кадри, а їх не вистачало. Все це було відголоском минулого: в умовах перманентного і гострого дефіциту освічених фахівців-управлінців особливий склад органів управління формувався за рахунок робітників, селян "висуванці", прискореного їх навчання, що визначило своєрідність формування радянської бюрократії — управлінської еліти.

На виконання Постанови РНК УСРР від 26.XII 1922 організувалися короткострокові юридичні курси для підготовки кадрів до роботи в нових умовах. Народні судді обиралися лише із числа осіб, лояльних до режиму: які мали не менше 2 років стажу відповідальної політичної роботи в робітничо-селянських громадських, професійних або партійних робітничих організаціях або 3 роки стажу практичної роботи в органах радянської юстиції на посаді, не нижчій ніж народного слідчого. І, як наслідок, в своїх зверненнях до науково-судової експертизи судово-слідчі органи й особливо органи міліції не вміло додержувались встановлених правил щодо відібрання, переховування та надіслання речових доказів, не надсилають при вимогах докладного резюме у справі, неправильно ставили питання, що підлягали розв'язанню й не надсилали повністю всіх необхідних для переведення дослідження матеріалів, що перешкоджало в експертній роботі [12]. А 2-а Сесія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету IX-го скликання "Про революційну законність", вислухавши доповідь Народного Комісара Юстиції та Генерального Прокурора Республіки, ствердила: загальне зміцнення Радянської влади, розвиток виробничих сил країни, зріст політичного та культурного рівня трудящого люду — все це є запорука успішного усвідомлення масами революційної законності. Разом з тим, зміцнюючи і вкорінюючи принципи революційної законності, необхідно

збільшити дальшу діяльність, скеровану на розвиток допоміжних органів юстиції (нотаріат, інститут науково-судової експертизи та ін.). Поставити перед НКВС завдання підвищити їх культурний рівень [12].

Так, 18 вересня 1925 р. Радою Народних Комісарів затверджено Постанову "Про аспірантів при кабінетах науково-судової експертизи", підписану Заступником Голови Ради Народних Комісарів УСРС Сербиченко, заступником Керуючого справами Совета Ради Народних Комісарів УСРС Яворським. Тому з метою поповнення кадрів науково-судової експертизи науковими силами, шляхом спеціальної підготовки осіб зі спеціальною вищою освітою, при Харківському, Київському і Одеському Крайових кабінетах науково-судової експертизи запроваджено по 3 посади аспірантів. Правила участі в конкурсі затверджувалися Народним Комісаріатом Юстиції за погодженням із Народним Комісаріатом Освіти. На свою роботу в кабінетах протягом 3 років, аспіранти отримували винагороду в розмірі ставки техніків, а після успішного проходження аспірантури отримували кваліфікацію ученого судового лаборанта. Обов'язковою умовою було подальше проходження служби в Кабінетах науково-судової експертизи по своїй спеціальності не менше 3-х років. Примітка: Відступити від цього правила можливо лише із дозволу Народного Комісара Юстиції [13].

З цікавістю через десятиріччя можна зачитуватися ідеями В.І. Фаворського з листа, адресованого Київському Губернському прокурору в серпні 1923 року, які не зможуть втратити своєї актуальності у багатогранності інтеграційних підходів для науково обгрунтованої моделі управління експертними знаннями: "Способи здійснення злочинів безперервно удосконалюються і видозмінюються, пристосовуючись як до умов життя, так і до методів експертизи. Є потреба у їх удосконаленні, щоб боротьба із злочинністю задовольняла вигоди моменту" [14].

ВИСНОВКИ

Переваги організаційних засад і правового регулювання радянського типу управління у хронологічний період 20-х — початку 30-х років ХХ століття, обмежений у 1923—1925 роки рамками неповського реформаторства, торкнулись і управління науково-судовою експертизою в державному механізмі Української Соціалістичної Радянської Республіки як процесу реалізації державної виконавчої влади. Тому потреби в удосконаленні методів експертизи для боротьби із злочинністю, в державному управлінні судово-експертною діяльністю з плином часу лише невпинно зростають.

Перспективою подальших розвідок даної проблематики є поширення співпраці Київського науково-дослідного інституту судових експертиз у сфері міжнародного співробітництва.

Література:

1. Третій Універсал Української Центральної Ради. 07.11.1917 р. // ЦДАВО України. — Ф. 1115. — Оп. 1. — Спр. 4. — Арк. 9
2. Збірник Указонень і Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України. — 1922, ч. 28, арт.440.
3. Збірник Указонень та Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України. — 1922, ч.29, арт.433, параграф 8. Харків, Садово-Куликівська, 9/2.
4. Збірник Указонень і Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України, № 12, 22 06 1921 р.

5. Вісті ВУЦВК від 11 серп. 1923 р., ч.177

6. Збірник Указонень та Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України від 5 верес. 1923 р., ч. 26, артикул 384 // Офіційне видання Народного комісаріату юстиції УСРР, Харків, Садово-Куликівська, 9/2.

7. Постанова ВУЦВК і РНК УСРР "Про заходи забезпечення рівноправності мов і про допомогу розвитку української мови", 1 серп. 1923 р. підписана Головою Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Петровським і Головою Ради Народних Комісарів Раковським при Секретарі ВУЦВК Буценко, ЗУ УСРР. — 1923. — № 29. — С. 913—919.

8 Збірник Указонень та Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України від 30 груд. 1923 р., ч. 47/48, артикул 414 Бюлетень Народного Комісаріату Юстиції, Харків, Садово-Куликівська, 9/2.

9. Збірник Указонень і Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України, ч. 31 від 27 верес. 1923 р.

10. ЦДАВО України. Ф. 8, оп. 1, спр. 1309.

11. ЦДАВО України. Ф. 8, оп.13, спр. 549, стор. 155—159.

12. Вісті ВУЦВК, ч. 206 від 15 верес. 1923 р.

13. Збірник Указонень і Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України, ч. 90 від 16 груд. 1925 р. Резолюція 2-0ї Сесії Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету IX-го скликання, арт. 516.

14. Збірник Указонень і Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України, № 70, жовт. 1925 р., від I, ст. 396.

References:

1. The Third Universal Of The Ukrainian Central Rada (1917), TSDAVO Ukraine.
2. "Collection of Resolutions and legitimized the Workers 'and Peasants' Government of Ukraine" (1922), p. 28, art. 440.
3. "Collection of Resolutions and legitimized the Workers 'and Peasants' Government of Ukraine" (1922), p. 29, art. 433, Kharkiv, USSR.
4. "Collection of Resolutions and legitimized the Workers 'and Peasants' Government of Ukraine" (1921), № 12.
5. "News VUTSVK" (1923), p. 177.
6. "Collection of Resolutions and legitimized the Workers 'and Peasants' Government of Ukraine" (1923), p. 26, art. 384, Kharkiv, USSR.
7. "Resolution of the Central Executive Committee and Sovnarkom USSR "On measures to ensure equality of languages and help the development of Ukrainian language" (1923), № 23, pp. 913—919.
8. "Collection of Resolutions and legitimized the Workers 'and Peasants' Government of Ukraine" (1923), p. 47—48, art. 414, Kharkiv, USSR.
9. "Collection of Resolutions and legitimized the Workers 'and Peasants' Government of Ukraine" (1923), p. 31, Kharkiv, USSR.
10. TSDAVO Ukrainy, F. 8, Op. 1, spr. 1309.
11. TSDAVO Ukrainy, F. 8, Op. 13, spr. 155—159.
12. "News VUTSVK" (1923), p. 206.
13. "Collection of Resolutions and legitimized the Workers 'and Peasants' Government of Ukraine" (1925), p. 90, art. 516.
14. "Collection of Resolutions and legitimized the Workers 'and Peasants' Government of Ukraine" (1925), № 70, pp. 396.

Стаття надійшла до редакції 30.10.2014 р.